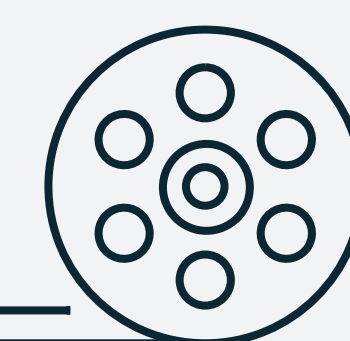

Božidar Jakac – filmar s prefinjenim občutkom za motive

Zeleni Jurij v Črnomlju
(1940)

Prihod spreveda z Zelenim Jurijem
(SI AS 1086/403, © Primož Pablo Miklavc Turnher)

Kolo z Zelenim Jurijem
(SI AS 1086/403, © Primož Pablo Miklavc Turnher)

Posnetek Clevelanda, 1930–1931
(SI AS 1086/649, © Primož Pablo Miklavc Turnher)

Prešernova proslava v Kranju 8. 2. 1949, srečanje Jožeta Plečnika in
Božidarja Jakca (foto: Božo Štajer, hrani: MNSZS)

Božidar Jakac (1899–1989) je bil eden izmed osrednjih ustvarjalcev in organizatorjev slovenske umetnosti in kulture v 20. stoletju. Po gimnaziji v Novem mestu in realki v Idriji je bil leta 1917 vpoklican v vojsko, kjer se je boril na fronti na Piavi. Po vojni je študiral slikarstvo in grafiko v Pragi. Leta 1920 je bil med pobudniki in nosilci t. i. novomeške pomladi, ki je vzpodbudila umetniško ustvarjanje po prvi svetovni vojni. Jakac se je izkazal zlasti kot slikar in grafik, pa tudi filmski ustvarjalec.

Že okrog leta 1925 je začel uporabljati 9,5 mm kamero Baby-Pathe in posnel nekaj kratkih filmov. Najkasneje leta 1929, ko je začel potovanje po Ameriki, je že uporabljal Kodakovo 16 mm kamero, s katero je posnel celo serijo edinstvenih filmov.

Po vrnitvi v Novo mesto je nadaljeval s filmanjem. Do začetka druge svetovne vojne je s filmsko kamero zaobjel večji del Slovenije, različne prireditve, ljudi in običaje, ohranil podobe nekaterih predstavnikov takrat-

nega kulturnega življenja in še marsikaj. Posebno sta ga privlačila Novo mesto in Bela krajina. Večino svojega filmskega opusa je posnel v črno-beli tehniki, nekaj poizkusov je ohranjenih tudi na barvnem filmskem traku, kot denimo *Zeleni Jurij v Črnomlju*. V približno petih minutah predstavi številne nastopajoče, ključne dele praznovanja in čudovit pogled na Črnomelj.

S kamero je bil dejaven tudi med vojno po kapitulaciji Italije, zlasti na območju Kočevske in Bele Krajine. Njegovi filmski posnetki so, skupaj z delno ohranjenimi posnetki Čora Škodlarja in Staneta Virška, poimenovanimi *Partizanski dokumenti*, edina ohranjena filmska pričevanja iz narodnoosvobodilnega boja.